

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนบ้านหนองหนาม จังหวัดลำพูน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 42 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสำรวจ การสังเกต พร้อมทั้งแบบทดสอบก่อนและหลังทำกิจกรรมและจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. การดำเนินการประกอบด้วย 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อม: ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้เข้าไปสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคณะครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง ปรากฏว่าได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี จากนั้นผู้วิจัยได้แนะนำถึงบทบาทของผู้วิจัยและวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น: ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลของครูและบุคลากรในโรงเรียน ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวมถึงศึกษาข้อมูลด้านความปลอดภัยและการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนบ้านหนองหนาม จากศึกษาสถิติการใช้ห้องพยาบาล โรงเรียนบ้านหนองหนาม จังหวัดลำพูนปีการศึกษา 2549-2550 การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสำรวจสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดปัญหาและกรอบแนวคิด: ผู้วิจัยได้ร่วมกับคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน และขอความร่วมมือจากสถานีอนามัยชุมชน ในการร่วมกันจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในเรื่องของการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน จากนั้นได้ช่วยกันระดมสมองในการกำหนดปัญหาและวางแนวทางแก้ปัญหา จนเกิดเป็นนโยบายสาธารณะในด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งนโยบายสาธารณะนี้จะเป็แนวทางในการปฏิบัติ และดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การวางแผน: ผู้วิจัยก็ได้นำเอาทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพ (Ottawa Charter) โดยจัดกิจกรรมการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพโดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัย อีกส่วนหนึ่งนั้นได้สอดแทรกความรู้ด้านการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลด้านความปลอดภัยในการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนอกจากนี้ยังได้นิมนต์พระอาจารย์จากวัดหนองหนาม มาให้ความรู้ในเรื่อง “การมีสติในการดำเนินชีวิตประจำวัน” ในทุกๆวันศุกร์ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติตามแผน: นักเรียนได้นำนโยบายสาธารณะเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยที่ร่วมกันจัดทำขึ้นนำไปปฏิบัติ โดยนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยคณะครู ผู้ปกครอง ผู้วิจัย คอยให้คำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 6 การสะท้อนการปฏิบัติ : หลังจากการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนบ้านหนองหนามผ่านไปได้ 3 สัปดาห์ ผู้วิจัย คณะครู บุคลากร ผู้ปกครองและนักเรียนที่ร่วมกันดำเนินกิจกรรม ก็ได้ร่วมประชุมกันตรวจสอบ ประเมินผล ความคืบหน้าของการดำเนินงาน เพื่อจะได้อธิบายว่ามีอุปสรรคอะไรในการทำงานหรือไม่ การดำเนินงานตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และมีข้อที่ควรปรับปรุงตรงไหน เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง รวมถึงผลที่ได้รับ (feedback) หรือผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 การสรุป ปรับปรุงแผน และทดลองปฏิบัติใหม่: หลังจากการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนผ่านพ้นไป 5 สัปดาห์แล้ว ผู้วิจัย คณะครู บุคลากร ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการดำเนินกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการในครั้งต่อไป

2. ผลการดำเนินการ

2.1 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆที่ชำรุดและเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมและจัดให้อยู่ในพื้นที่ที่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งจาก

การร่วมกันจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพในด้านความปลอดภัยในครั้งนี ทำให้โรงเรียนบ้านหนองหนามมีความปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความน่าอยู่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเรียนและสภาพจิตใจของนักเรียนเป็นอย่างมาก

2.2 การพัฒนาทักษะส่วนบุคคลด้านความปลอดภัย นักเรียนทราบและเข้าใจถึงสาเหตุของอุบัติเหตุ และสามารถปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสามารถวัดได้จากเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนมีจำนวนลดลง มีแต่ส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังขาดทักษะในการดูแลตนเองในด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากวุฒิภาวะของนักเรียนนั้นยังน้อยเกินไปที่จะรับรู้ได้ว่าการกระทำนั้นอาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ และยังไม่เข้าใจในการเรียนการสอนหรือการอบรมที่จัด

2.3 การสร้างนโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยในโรงเรียน นโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยที่ได้สร้างขึ้นมา นั้น สามารถเป็นแนวทางอย่างดี ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนที่จะทำให้นักเรียนมีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากการที่นักเรียนยึดถือและปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยแล้วนั้น การเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนก็มีจำนวนลดลง อีกทั้งยังเป็นการฝึกการมีวินัยในตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้กฎ กติกา มารยาท ที่ได้ร่วมกันวางเอาไว้ ซึ่งถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยที่ได้ร่วมกันวางไว้จนเป็นนิสัยก็จะทำให้โรงเรียนปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุมากขึ้นอีกด้วย

2.4 การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน นักเรียนทั้งช่วงชั้นที่ 1 และ 2 มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังทำกิจกรรม หมายความว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการป้องกันอุบัติเหตุและการดูแลตนเองจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น ทั้งจากตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ผลของการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนบ้านหนองหนามการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนพบว่า อุบัติเหตุมีจำนวนครั้งที่ลดลง นักเรียนก็มีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นอย่างดี และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการป้องกันอุบัติเหตุและการดูแลตนเองจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งจากตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้รับการปรับปรุงซ่อมแซม และจัดวางให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และนโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยที่ร่วมกันวางไว้นั้น มีผลทำให้การเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนก็มีจำนวนลดลง อีกทั้งยังเป็นการฝึกการมีวินัยในตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้กฎ กติกา มารยาท ที่ได้ร่วมกันวางเอาไว้ ซึ่งถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยนั้นเป็นนิสัยก็จะทำให้โรงเรียนปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุมากขึ้นอีกด้วย

This participatory action research aimed to study about the management of Accident Prevention in Ban Nong Nam School, Lamphun. The samples consisted of 42 primary school students, grade 1 – 6 in class year 2008. Interviewing, surveying, observing with the pre-post activity tests and holding a workshop related to providing school accident prevention information were used as data collection instruments. The study was divided into 2 parts, 7 steps management and the results.

1. The management consists of the following 7 steps

Step 1 Preparation: The researcher studied documents and related researches then familiarized with the study group; teachers, officers, students and their parents. The step turned out well and after that was introduction the role of researcher and research purposes.

Step 2 Primary Information Study: Primary information was studied such as school information, student information, teacher and staffs information and information of the whole community condition. The step also includes the security information study and the accidents occurred in Ban Nong Nam School according to the number of statistic in using the school's first aid room of class year 2006 to 2007, interview, observation and school environment survey.

Step 3 Define Problems and Conceptual Framework: Researcher in collaboration with teachers, parents and people in the community and community health held a workshop informing the knowledge of accident prevention in the school. Then everyone had a brainstorm on defining problems and ways in solving problems and this led to the public policy on school safety. The policy will further be a guideline for practices and the management of accident prevention in the school.

Step 4 Planning: The researcher has applied the theory of health promotion (Ottawa Charter) in holding the activity of creating supportive environment among the collaboration of every student in order to know more about safety. Some part of this activity gives students knowledge in the aspect of developing personal skills on safety in each particular group of subject group. And all the above, the religious monk from Nong Nam Temple was invited to give a speech in "Living Daily Life with Consciousness" every Friday so the students would learn and live their daily lives more safety.

Step 5 Follow the plans: Students followed the public policy on school safety with the advice of their teachers, parents and the researcher himself.

Step 6 Practice Reflections: The management of accident prevention in Ban Nong Nam School has been started for 3 weeks, researcher teachers officers parents and students who participated the program were together for meeting as to check, commit the evaluations and talk about the progress of the program to see if there's some difficulties needed to be solved, the management was right for the provided purposes or not, some suggestions were brought up and what has the students learned from this program. Also the feedbacks and the results of creating supportive environment in order to prevent accidents in school were needed to improve the program.

Step 7 Conclusion, Plan Improvement and New Trial Practice: After 5 weeks of managing the accident prevention in Ban Nong Nam School program, researcher teachers officers parents and students who participated the program were gathered to give the conclusions of activities' results, problems and difficulties as the right direction for further researches.

2. The results

Activity 1 Creating Supportive Environment: Environment includes damaged instruments which were risky to cause accidents have been fixed and placed in the hygienic area.

With this collaboration in rearranging the supportive environment on safety, Ban Nong Nam School has become more safety from accidents caused by school environment factors. The school has been tidied up and more livable.

Activity 2 Developing Personal Skills on Safety: Students have achieved knowledge about the cause of accidents and finally they can adjust themselves away from accidents that can possibly occur as the number of accidents in the school has been decreasing. However, the minor group of students only who still lacked of personal skills on safety especially the first and second grade students in which their maturity was a part of decision in any actions that might harm them, in other words, these students were too young to know the consequences of some particular action that lead to accidents. They hardly understood the lessons or even provided activities.

Activity 3 Building Public Policy on School Safety: The built Public Policy on Safety could be use as the decent process in living students' dairy lives in better way of safety. According to the study, students followed the Public Policy on Safety not only the accidents have slightly decreased but there are also a self-discipline practice and ways of living with others under provided rules. If the students follow this Public Policy on Safety until they get used to the policy, the school will better be away from accidents.

Activity 4 Generating the knowledge of accident prevention in the school: Students of first and second grade had higher accomplishment after the pre- and post-test of activities. This means the students understood about accident prevention and ways to prevent themselves from possible accidents which can cause both by themselves and the surroundings.

Regarding to the management of Accident Prevention programs, it was found that the number of accidents in Ban Nong Nam School decreased. The students attended the activities well and they had higher accomplishment of accident prevention programs and take care yourself from future the accident. This shows that the students gained knowledge about accident prevention and ways to prevent themselves from possible accidents which can cause both by themselves and surroundings. The school environments have been renovated and placed with the safe condition and the coordinated Public Policy on Safety brought up the decrease in school accidents. Also, this helps students have more self-discipline practice and live with others under commitment rules. If the students can conduct themselves by this Public Policy on Safety until they get used to the policy, the school will be more safety from accidents.